

ЦИВІЛІСТИКА БЕЗ КОРДОНІВ

УДК 343.341

Пархоменко-Куцевіч Оксана Ігорівна,

доктор наук з державного управління, завідувач кафедри публічного адміністрування
Міжрегіональної Академії управління персоналом

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ДЕРЖАВНИХ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ІНСТИТУЦІЙ

Постановка проблеми. Сьогодні спостерігається активне формування та розвиток антикорупційних органів державної влади, які мають формувати та реалізовувати ефективну антикорупційну політику в Україні. Проте становлення цих державних органів відбувається повільно, без визначення єдиної стратегічної мети та реальних етапів розвитку. Крім того, спостерігається дещо спотворена комунікація між новоствореними антикорупційними інституціями. Деякі антикорупційні інституції дублюють функції одна одної, а деякі функції щодо реалізації антикорупційної політики не охоплені такими державними інституціями. Тому виникла потреба у формуванні антикорупційних органів відповідно до вимог реінжинірингу.

Формування антикорупційних інституцій за допомогою реінжинірингу дасть можливість сформувати єдину систему антикорупційних органів, метою яких буде формування та реалізація єдиної антикорупційної політики.

Стан дослідження теми. Питанню оптимізації функціонально-організаційної структури суб'єктів протидії корупції приділяє увагу значна кількість науковців (як вітчизняних, так і зарубіжних). Обґрунтуванню окремих складових частин функціонально-організаційної структури суб'єктів боротьби з корупцією присвятили свої праці М. Бездольний, О. Костенко, Р. Кулаковський, В. Маляренко, М. Мельник, Ю. Мірошник, Є. Невмержицький, І. Печенкін, Є. Скулиш, Н. Шинкаренко й ін.

Має місце функціонально-організаційна структура суб'єктів протидії корупції, а також взаємні зв'язки всередині цієї структури, що не дозволяють забезпечити належний рівень боротьби з корупційними проявами в українському суспільстві. Це зумовлює необхідність раціоналізації цієї

структури з метою підвищення її ефективності, а також зниження витрат на її функціонування.

Мета статті – обґрунтування інноваційних шляхів формування державних антикорупційних інституцій.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. На початку дослідження процесів реінжинірингу в системі державного управління розглянемо основні наукові підходи до поняття «реінжиніринг» і його зміст у системі функціонування будь-якої бізнес-структури. Є багато визначень поняття «реінжиніринг», розглянемо базові з них.

Теоретичні аспекти впровадження реінжинірингу розроблені американськими вченими М. Хаммером і Дж. Чампі у 80-х рр. ХХ ст., які вперше сформулювали дефініцію «реінжиніринг». Так, реінжиніринг – це фундаментальне переосмислення та радикальне перепроєктування бізнес-процесів із метою досягнення істотного поліпшення в таких ключових для сучасного бізнесу показниках результативності, як витрати, якість, рівень обслуговування й оперативність. Основними в реінжинірингу є дві проблеми: радикальне проєктування та бізнесові процеси [7]. Це полягає в переорієнтації від функцій на шляхи інтегрованих реалізаційних процедур, що вимагає зміни правил просування в багатьох сферах організації. Якщо керівництво підприємства зважилося на такі дії, а працівники підготовлені до цього, то є великий шанс вдосконалити організацію й одночасно із цим здобути перемогу над конкурентами.

Окремі вчені визначають поняття «реінжиніринг» так:

– реконструювання чи створення нових бізнес-процесів із метою підвищення ефективності діяльності підприємства. Визначальною рисою

цього підходу, порівняно з іншими методами процесного управління, є спрямованість на кардинальну зміну бізнес-процесів, а не на поступове їх поліпшення [1];

- проектування компанії відповідно до її процесів, а не згідно зі спеціалізованими структурними підрозділами компанії [2];

- науково-практичний підхід до кардинального перепроєктування бізнес-процесів підприємства для стабілізації та росту його господарської діяльності за рахунок виявлення проблемних, «критичних зон» і вживання заходів щодо їх усунення [3];

- сукупність методів і засобів, призначених для кардинального поліпшення основних показників діяльності підприємства шляхом моделювання, аналізу, перепроєктування вже наявних бізнес-процесів [6];

- інструмент, спеціально створений для здійснення масштабних змін в управлінні процесами, які не можуть бути забезпечені відомими методами вдосконалення [9];

- рішуча, стрімка й глибока «проривна» перебудова основ внутрішньофірмової організації та керування [8].

Таким чином, реінжиніринг бізнес-середовища пов'язують із процесами реструктуризації; він базується на інженерному підході до процесу управління й передбачає спочатку моделювання організації, а потім – зміну моделі шляхом рішучого скасування нераціональних ланок. Уся сутність реінжинірингу побудована на системі докорінних перетворень в організації. Водночас реінжиніринг пов'язаний із трансформацією системи управління та її оптимізацією.

Від реінжинірингу як методу реорганізації бізнесу за допомогою докорінної перебудови бізнес-процесів управлінська думка перейшла до поняття «бізнес-інжиніринг», тобто до архітектурної побудови, створення бізнесу на основах інженерної науки шляхом проектування й управління бізнес-процесами. Тому реінжиніринг як техніка реконструювання бізнес-процесів стає складовою частиною бізнес-інжинірингу [4].

На нашу думку, більш доцільно запровадити в практику формування інноваційних державних інституцій поняття «реінжиніринг адміністративних процесів», під яким розуміється архітектурна побудова, створення державних установ (закладів, організацій) на основах інженерної науки шляхом управління державними процесами.

Основними функціями реінжинірингу адміністративних процесів є такі:

- раціоналізація управлінських процесів;

- орієнтованість на надання адміністративних послуг населенню, що забезпечує якісне надання цих послуг;

- підвищення ролі рішень та ініціативи кожного працівника;

- зниження кількості осіб, які займаються контролем виконання рішень;

- забезпечення прискореного впровадження інноваційних управлінських технологій.

Метою реінжинірингу адміністративних процесів є не перебудова структур органів державної влади, а забезпечення підвищення ефективності роботи цих органів влади, істотне поліпшення показників діяльності.

Базовими принципами реінжинірингу бізнес-процесів є такі: об'єднання декількох робочих процедур в одну; виконавці приймають самостійні рішення; процеси мають різні варіанти виконання; робота виконується безпосередньо на місці [3].

Основними принципами реінжинірингу адміністративних процесів є такі. По-перше, оптимізація (кілька процесів (функцій) поєднуються в одну). По-друге, самостійність (виконавці самостійно в межах своїх процесуальних функцій приймають рішення). По-третє, відповідальність, збільшення відповідальності осіб, які приймають рішення. По-четверте, контроль (зменшення контролю за поточними процесами, збільшення контролю за результатом).

На основі практики реінжинірингу в приватному секторі можна сформулювати такі принципи реінжинірингу адміністративних процесів:

- 1) позбавлятися стереотипів і розглядати систему державного управління з погляду конструктора й архітектора. Одне з ключових понять, що формує основу реінжинірингу адміністративних процесів, – це процеси, а в цьому разі – адміністративні процеси. Саме їхня оптимізація і вдосконалення дають змогу відкрити й використати нові можливості, резерви й ресурси для розвитку й підвищення ефективності управління;

- 2) переходити від управління адміністративними функціями до управління адміністративними процесами й цілями. Для виконання такого масштабного завдання необхідно застосовувати новаторські підходи й сучасні прийоми й технології управління;

- 3) підтримувати актуальний «дизайн» адміністративних процесів, постійно їх удосконалювати й пристосовувати до умов, що змінюються. Реінжиніринг адміністративних процесів дає можливість не лише управляти виробничими процесами, а й заново їх створювати, якісно моделювати

Рис. 1. Технологія реалізації реінжинірингу адміністративних процесів

й видозмінювати, вибудовуючи в єдину цілісну й ефективну систему;

4) проводити постійний моніторинг і аналіз адміністративних процесів і здійснювати пошук і вироблення їхньої оптимальної моделі. Модель адміністративного процесу (реального чи бажаного) завдяки наочності його опису дає можливість проаналізувати, наскільки ефективно він сприяє досягненню визначених цілей і результатів. Оперативними інструментами процесного аналізу в системі державного управління можуть бути логістика адміністративного процесу, його тривалість і вартість (його розподіл на окремі етапи), а також інші чинники, від яких залежить або може залежати ефективність його виконання;

5) чітко й постійно орієнтуватися на зміст самого поняття «процес». Процес – це послідовність виконання функцій (робіт, операцій), спрямованих на досягнення результату, який має цінність і корисність для його споживача. На основі такого визначення кожен процес, зокрема й адміністративний, можна розділити на його різні складові елементи й функціональні характеристики [4].

Загальну схему проведення реінжинірингу адміністративних процесів можна уявити таким чином: аналіз і побудова моделі «як воно є», побудова можливих моделей реінжинірингу адміністративних процесів, упровадження пріоритетної моделі реінжинірингу адміністративних процесів, здійснення оцінювання результатів проведення реінжинірингу адміністративних процесів.

Загальна схема впровадження реінжинірингу адміністративних процесів відображена на рис. 1.

Основними етапами реінжинірингу адміністративних процесів повинні стати такі. Перший етап – підготовчий, який включає репозиціонування, визначення ролі, функцій закладу (установи, організації), проведення аудиту основних напрямів діяльності закладу, визначення ролі ресурсів (фінансових, кадрових, інформаційних, інтелектуальних тощо). Саме на цьому етапі визначається головна місія закладу (установи, організації). На першому етапі визначаються основні проблеми функціонування закладу (установи, організації), а також виявляється дублювання функцій [5].

Наступний (другий) етап – стратегічне планування реінжинірингу адміністративних процесів. На цьому етапі здійснюється відбір і оцінка процесів, реінжиніринг яких є найбільш доцільним і ефективним.

Третій етап – розроблення проекту реінжинірингу адміністративних процесів, де визначається перепроєктування обраних процесів, здійснюється розподіл зон відповідальності, визначається бюджет проекту, здійснюється обрання найкращого варіанта серед проектних концепцій. На цьому етапі здійснюється прогнозування майбутніх результатів. Прогнозування має передбачати визначення переліку основних внутрішніх процесів, особливостей використання ресурсного потенціалу, досягнення певного рівня ефективності.

Четвертий етап – це реалізація й контроль реінжинірингу адміністративних процесів. На цьому етапі необхідно передбачити етапи моніторингу реінжинірингу адміністративних процесів, відповідальність, звітування, корегування проектно

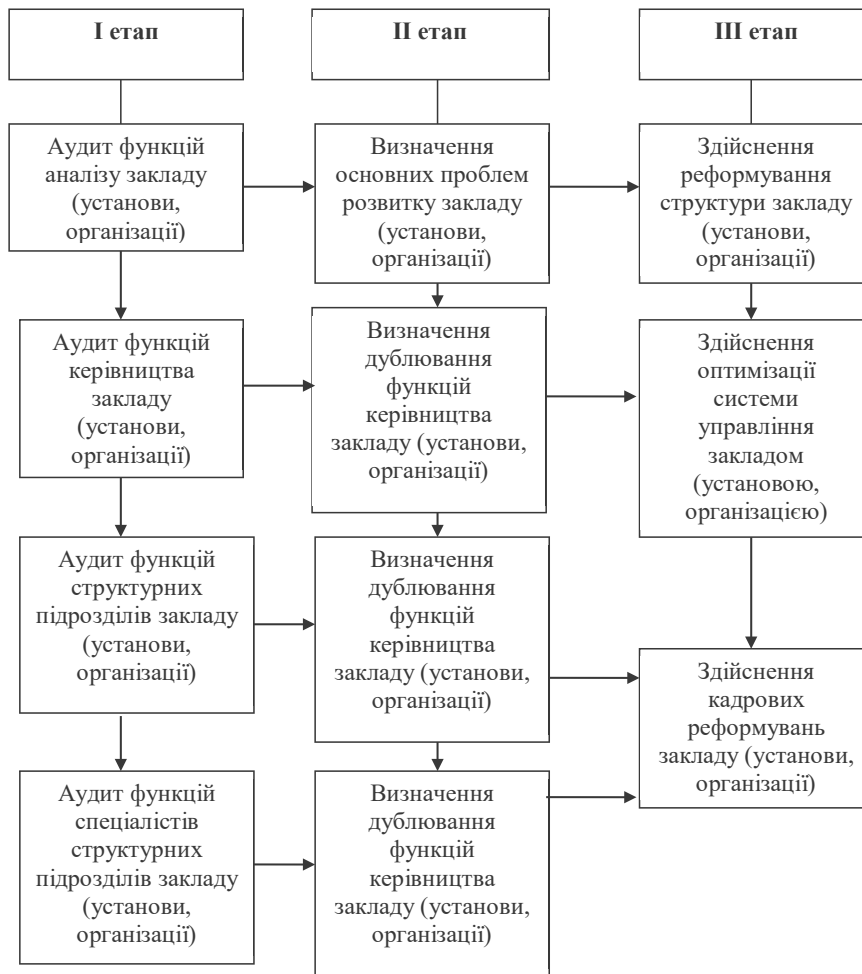

Рис. 2. Етапи реінжинірингу адміністративних процесів

концепції реінжинірингу адміністративних процесів. Крім того, саме на цьому етапі слід урахувати можливості здійснення реінжинірингу адміністративних процесів (ресурси, політична підтримка, реальна реалізація, ефективність і результативність) [5].

Процес реінжинірингу адміністративних процесів можна уявити як схему (рис. 2).

Реінжиніринг бізнес-середовища пов'язують із процесами реструктуризації; він базується на інженерному підході до процесу управління й передбачає спочатку моделювання організації, а потім – зміну моделі шляхом рішучого скасування нераціональних ланок. Уся сутність реінжинірингу побудована на системі докорінних перетворень в організації. Водночас реінжиніринг пов'язаний із трансформацією системи управління та її оптимізацією [5].

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Таким чином, реінжиніринг адміністративних процесів – архі-

тектурна побудова, створення державних установ (закладів, організацій) на основах інженерної науки шляхом проектування й управління державними процесами.

До основних етапів реінжинірингу адміністративних процесів належать такі: підготовчий етап, який включає репозиціювання, визначення головної місії й основних проблем функціонування; етап стратегічного планування процесу реінжинірингу адміністративних процесів; етап розроблення проекту реінжинірингу адміністративних процесів; етап реалізації й контролю реінжинірингу адміністративних процесів.

Проведений аналіз дає підстави зазначити, що реінжиніринг – методологічна основа формування інноваційних антикорупційних органів на підставі ґрунтовного аналізу функціональних обов'язків новостворених антикорупційних інституцій і формування залежно від виконуваних функцій державних органів влади у сфері запобігання та боротьби з корупцією. На нашу думку,

з урахуванням реінжинірингу потрібно переформатувати антикорупційні органи державної влади у дві складові частини: формування механізмів запобігання корупції та реалізація механізмів боротьби з корупцією.

У перспективі передбачається здійснити ґрунтовний аналіз сучасних методів прогнозування та розвитку антикорупційних інституцій, формування єдиної системи органів державної влади у сфері запобігання та боротьби з корупцією.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабак О. Реінжиніринг як сучасний інструмент інноваційної діяльності підприємств. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_1/Babak.pdf.
2. Блинов А., Рудакова О., Захаров В. Реінжиніринг бизнес-процессов. М.: Юнити-дана, 2010. 343 с.
3. Виноградова О. Реінжиніринг бизнес-процесів у сучасному менеджменті: Монографія. Донецьк, 2005. 195 с.
4. Можливі принципи й орієнтовані правила проведення адміністративного реінжинірингу. URL: <http://library.if.ua/book/44/3048.html> (дата звернення 12.11.2018 р.).
5. Пархоменко-Куцевіл О. Сучасні тенденції розвитку реінжинірингу в системі державного управління. Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Л.: ЛПІДУ НАДУ, 2013. Вип. 36. С. 20–27.
6. Розкошна О., Гончарова М. Особливості формування системи реінжинірингу бизнес-процесів. Академічний огляд. 2011. № 1 (34). С. 103.
7. Хаммер М., Чампи Дж. Реінжиніринг корпорации. Манифест революции в бизнесе. М.: Изд-во Манн, Иванов и Фербер. 2007. 288 с.
8. Шейн Л. Реінжиніринг бизнес-процессов: модное лекарство? Управление компанией. 2002. № 6. С. 68–74.
9. Яковенко С. Реінжиніринг бизнес-процесів шляхом інформатизації управління на підприємствах України. Актуальні проблеми економіки. 2004. № 9 (39). С. 45–53.

Пархоменко-Куцевіл Оксана Ігорівна

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ДЕРЖАВНИХ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ІНСТИТУЦІЙ

У статті проаналізована методологічна складова частина – реінжиніринг як основа формування антикорупційних органів. Обґрунтовано, що реінжиніринг – архітектурна побудова, створення державних установ (закладів, організацій) на основах інженерної науки шляхом проектування й управління державними процесами. До основних етапів реінжинірингу адміністративних процесів належать такі: підготовчий етап, який включає репозиціонування, визначення головної місії й основних проблем функціонування; етап стратегічного планування процесу реінжинірингу адміністративних процесів; етап розроблення проекту реінжинірингу адміністративних процесів; етап реалізації й контролю реінжинірингу адміністративних процесів.

Ключові слова: корупція, адміністративні процеси, антикорупційні органи, реінжиніринг адміністративних процесів.

Пархоменко-Куцевіл Оксана Ігорівна

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ГОСУДАРСТВЕННЫХ АНТИКОРРУПЦИОННЫХ ИНСТИТУЦИЙ

В статье проанализирована методологическая составляющая – реинжиниринг как основа формирования антикоррупционных органов. Обосновано, что реинжиниринг – архитектурное построение, создание государственных учреждений (заведений, организаций) на основах инженерной науки путем управления государственными процессами и их проектирования. К основным этапам реинжиниринга административных процессов относятся такие: подготовительный этап, который включает репозиционирование, определение главной миссии и основных проблем функционирования; этап стратегического планирования процесса реинжиниринга административных процессов; этап разработки проекта реинжиниринга административных процессов; этап реализации и контроля реинжиниринга административных процессов.

Ключевые слова: коррупция, административные процессы, антикоррупционные органы, реинжиниринг административных процессов.

Parkhomenko-Kutsevil Oksana

THEORETICAL-METHODOLOGICAL BASES OF FORMATION OF INNOVATIONAL PUBLIC ANTI-CORRUPTION INSTITUTIONS

The article analyzed the methodological component – reengineering as the basis for the formation of anti-corruption bodies. The reengineering of the business environment is associated with restructuring processes and is based on the engineering approach to the management process and involves first modeling the organization, and then changing the existing model through the drastic cancellation of inefficiently functioning units. The whole essence of reengineering is based on a system of radical transformations in the organization. At the same time, reengineering is associated with the transformation of the management system and its optimization.

The purpose of the reengineering of administrative processes is not to rebuild the structures of state authorities, but to ensure an increase in the efficiency of these authorities, and a significant improvement in performance.

The basic principles of reengineering business processes are: combining several work procedures into one; performers make independent decisions; processes have different execution options; work is done in that place.

The main stages of reengineering administrative processes should be the following. The first stage: the preparatory stage, which includes: repositioning, in particular the definition of the role, functions of the institution (institution, organization), audit of the main directions of the institution's activities, determining the role of resources (financial, personnel, information, intellectual, etc.). It is at this stage that the main mission of the institution (institutions, organizations) is determined. At the first stage, the main problems of functioning of the institution (institution, organization) are determined, as well as the duplication of functions is revealed.

The second stage is the strategic planning of reengineering administrative processes. At this stage, selection and evaluation of the processes, the reengineering of which is the most expedient and effective, is carried out.

The third stage is the development of a project for reengineering administrative processes, which determines: re-design of selected processes; division of zones of responsibility is carried out; the budget of the project is determined; the choice of the best option among the project concepts is being made. At this stage, the forecasting of future results is carried out. Forecasting should include the definition of a list of key internal processes, the use of resource potential, and the achievement of a certain level of efficiency.

The fourth stage is the realization and control of the reengineering of administrative processes. At this stage, it is necessary to foresee stages of monitoring of administrative processes reengineering, responsibility, reporting, and correction of the project concept of reengineering administrative processes. In addition, at this stage, account should be taken of the possibility of reengineering administrative processes (resources, political support, real implementation, efficiency and effectiveness).

Key words: corruption, administrative processes, anti-corruption bodies, reengineering of administrative processes.